

"TAŞLARIN HİKAYESİ 2007-2016 ŞAVŞAT KALESİ KAZI ÇALIŞMALARI KİTABI"

TANITIM YAZISI

Şavşat, Artvin İline bağlı, il merkezinden 70 km uzaklıkta yer alan ve Gürcistan'a sınırı bulunan; Ardahan İline çok yakın olmasına rağmen iklim ve kültürel olarak farklılık gösteren; hala tam olarak keşfedilememiş kültürel değerleri barındıran, gerçekten sakın (Cittaslow) ilçelerimizden biri... Kara yolu dışında alternatif ulaşımın kısıtlılığına rağmen, yaz ve kış yerli ve yabancı turistler için cazibe merkezi olmaya gayret eden, beldelerimizden de biri...Valilik, Kaymakamlık ve Belediyenin öncülüğünde yapılan festival ve tanıtımlarla artık Şavşat yöresi, son zamanlarda tanınıyor olmaya başladı bile...

Şavşat halkı okumaya önem vermiş, sağlam karakterli ve güvenilir insanlar olarak bilinirler...Yörenin kültür varlıkları ve etnografyasına ilişkin ilk bilgiler, Şavşat'ın Rus yönetimi zamanında; 1900 lu yılların başlarında incelemelerde bulunan Prof.Dr.Niko Marr'a aittir. Cumhuriyet döneminin 1920 li yıllarında, Artvin'de eğitimci olarak görev yapan Muvahhid Zeki, 1927 yılında Osmanlıca olarak basılan "Artvin Vilayeti Hakkında Mağlumat-i Umumiye" adlı eserinden, Şavşat hakkında önemli bilgiler edinmek mümkündür. 1950 li yıllara gelindiğinde, Şavşat İlçesinde görev yapmış olan öğretmen-yazar Fakir Baykurt "Efkar Tepesi" adlı kitabında, Şavşat'ın köy yerleşmelerini de kapsayan; bölgeden olmayan biri tarafından gözlemlenmeye çalışılmış, olumlu kanaatler aktarılmıştır... Tabi ki, bundan öncesi ve sonrasında da bazı romanlar, kitaplar yazıla gelmiştir...

Ancak biz bu yazımızda; T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi adına Dr.Öğr.Üyesi Osman Aytekin başkanlığında 2007 yılında başlanıp 12 yıldır hiç ara verilmeden yürütülen ve 2018 yılında tamamlanmış olan; Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ilk Bakanlar Kurulu Kazısı unvanına sahip "Şavşat (Satlel) Kalesi Kazı ve Restorasyon Çalışması" adlı bilimsel arkeolojik kazı çerçevesinde, Arkeolog ve Sanat Tarihçisi Dr.Öğr.Üyesi Osman Aytekin tarafından yazılan ve Sinop Üniversitesi Boyabat MYO Öğr.Gör.Yunus Emre Aytekin'in de editörlüğünü yapmış olduğu kitabın içeriğini, kısaca tanıtmayı amaçlamaktayız.

Kitabın ilk baskısı, Şubat 2018 tarihinde Ankara'da bulunan Gazi Kitabevi tarafından çok kısıtlı bir sayıda yapılmıştı...Bu eserin daha geniş çevreye ulaşabilmesi adına 2. baskısı, Nisan 2018 tarihinde "Şavşat Belediyesi Kültür Yayınları-2" etiketi ile yayımlanmış olup, Şavşat Belediyesi, ücretsiz olarak dağıtımını yapmaktadır.

Her şeyden önce cilt ve tasarım açısından mükemmel denecek bir baskıya sahip olduğunu ilk başta belirtmeliyiz. Yazarın 2010 yılında, kazı sezonu zamanında yazmış olduğu anlaşılan "Şavşat" şiiri ile başlayan kitap, "İçindekiler" kısmının ardından, Şavşat Belediye Başkanı Sayın Ahmet Sinan Öztürk'ün "Takdim" yazısı ile devam etmekte ve peşine yazar Dr.Öğr.Üyesi Osman Aytekin'e ait "Yazardan" ile Öğr.Gör.Yunus Emre Aytekin'nin "Editörden" başlıklı yazılardan sonra "Giriş" bölümüne ulaşılmaktadır.

Bölüm-1'de, yer alan "Giriş" kısmında; Şavşat Kalesi Kazısı'nın niteliği ve önemi kısaca açıklanmış, araştırmacılar tarafından Şavşat Kalesi'ne dair ulusal ve uluslararası literatürde yer alan bilgiler sunulduktan sonra, Şavşat Kalesi Kazısı'nda uygulanan metot ve düzen, çok özenli bir şekilde aktarılmıştır.

Bölüm-2'de, "Bölgenin İncelenmesi" başlığı altında; Şavşat'ın Coğrafik Durumu ve Bölgenin Tarihsel Geçmişi çok özenli ve kapsamlı bir biçimde ele alınmaktadır. Fotoğraf ve belgelerle desteklenerek yapılan anlatım, özellikle Tarihle ilgili kısım; Şavşat özelinde, belki de ilk kez bu kadar zengin içerikte ve bilimsel literatüre dayalı olarak hazırlandığı görülecektir.

Bölüm-3'de, "Arkeolojik Kazı Çalışmaları ve Bulgular" başlığı altında ise, 2007 yılından 2016 yılına kadar kalede gerçekleştirilen arkeolojik kazı neticesinde ortaya çıkarılan mimari yapılar ve taşınır kültür varlıkları etraflıca değerlendirilmiştir. 4 bin metre kareden oluşan sur içi alandaki mimari yapıların her birinin tanıtımı; vaziyet planı üzerinde gösterilen ayrı birer numara altında, eski ve yeni fotoğraflar ile rölye planları destekli bir biçimde yapılmıştır. Taşınabilir bulgular olarak; seramikler, taş/mermer malzemeler, metal malzemeler, kemikler olmak üzere her biri farklı branştaki ekip üyelerimizin katkıları sonucu elde edilmiş olan bu tespitler, etraflıca ve objeleri ile birlikte ele alınmıştır. Metal buluntular içerisinde değerlendirilen sikke buluntuları, bu kısmın en ünik örneklerini oluşturmaktadır. Bunlardan, Osmanlı dönemine tanıklık eden ve Kanuni Sultan Süleyman'a ait Diyarbakır baskılı, Hicri 926/ Miladi 1520 tarihli altın sikke, Şavşat'ın siyasi tarihine ışık tutmuş olması açısından çok önemli bir veri özelliğini taşımaktadır.

Bölüm-4'de, "Malzeme ve Teknik"e yer verilmiştir. Buradaki tanımlamalar, kale yapımında kullanılan malzeme ve yapım teknikleri ile taş-kireç analizleri eşliğinde ve uzman ekip üyelerinin değerlendirmeleri doğrultusunda yapılabilmektedir.

Bölüm-5'de ise, "Kazı Ekibi ve Fotoğraf Albümü" başlığında, bir vefa borcu olarak, kazıya değer katmış başta ekip üyeleri olmak üzere, ziyarette bulunmuş yerli ve yabancı şahsiyetlerin fotoğrafları bulunmaktadır. Buradan da anlaşılabileceği üzere, başta Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğretim elemanları olmak üzere, ülkemizin çok farklı üniversitelerinden öğretim üyelerinin kazıya katkı sundukları, bir kez daha vurgulanması sağlanmıştır.

Bölüm-6'da, "Değerlendirme ve Sonuç" kısmı yer almakta olup, oldukça uzun yer tutan Değerlendirme Bölümünde; Artvin ve çevresindeki kale yapıları çok geniş bir şekilde özetlendikten sonra, bu yapılardan biri olan Şavşat Kalesi'nin yeri ve tarihi ortaya konmaya çalışılmıştır. Kaledeki mimari yapılar, tek tek ele alınarak, son durumları hakkında özgün bilgilerle tanımları belirginleştirilmiştir. Bu bölümün sonunda, Artvin ili ve ilçelerinde çok sayıda kale-kule yapısının varlık nedenleri, maddeler halinde açıklanmıştır. Sonuç Bölümünde ise, Avrupa ve Ülkemiz arkeolojisine dikkat çekildikten sonra; Tanzimat sonrası, Osmanlı İmparatorluğunun son döneminde, 1846 yılında başlayan arkeoloji çalışmalarının geldiği boyut, Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyetin ilk başlarında arkeolojik kazılara verdiği destek ve halihazırdaki geline son durum irdelenmeye çalışılmıştır.

1987 yılında, T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen Kale, yaklaşık 12 bin metrekare büyüklüğündeki maliye

hazinesine ait taşınmaz üzerinde yer almaktadır. 2007 yılında başlatılmış olan arkeolojik kazılarının bu aşamaya getirilmesinde, ilk başta Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin çok büyük katkıları olduğu yadsınamaz. Kısıtlı imkanlara rağmen, bu kazının özveri ile yürütülmesini sağlayan kazı başkanı Dr.Öğr.Üyesi Osman Aytekin ve ekibini bir kez daha kutlamak isteriz. Böylesi bir emeğin topluma mal edilmesini amaçlayan bu kitabın; kısıtlı imkanlarına rağmen, Şavşat Belediyesi tarafından yayımlanmış olmasından dolayı müteşekkirimiz.

Artık sıra sizde, buyurun; "Taşların Hikayesini" bir de siz dinleyin bakalım..

Şavşat Kalesi Kazı Başkanlığı, Şubat 2019, Van



“THE STORY OF THE STONES – THE BOOK OF THE EXCAVATION WORK OF ŞAVŞAT FORTRESS, 2007-2016”

BLURB

Şavşat, district of Artvin Province, 70 km away from the city centre and located in the border of Georgia; although very close to the province of Ardahan, differing from climate and culture; hosting a cultural heritage that still has not been discovered yet, is one of the

districts which is an exact Cittaslow... Despite the limitation of alternative transportation except the highway, it is one of the towns that tries to be a centre of attraction for both domestic and foreign tourists. Under the leadership of Governorate, District Governorate and the Municipality, the district of Şavşat has already been well-known by means of the festivals and promotions.

Şavşat people are known to give importance to studying and be character-wise and reliable. First information on the cultural assets and ethnography of the region, in the period of the Russian administration in Şavşat; belongs to Prof. Dr. Niko Marr who made observations in the early 1900s. In the 1920s of the Republican period, Muvahhid Zeki, who worked as an educator in Artvin, it is possible to obtain important information about Şavşat in his book called "Artvin Vilayeti Hakkında Mağlumat-i Umumiye", pressed in Ottoman in 1927. By the 1950s, teacher-writer Fakir Baykurt, who worked in Şavşat District, in his book called "Efkar Tepesi", including village settlements of Şavşat; tried to be observed by someone who is not from the region, transferred positive opinions... Of course, some novels and books were written before it and some have been written after it.

However, in this study; we aim to introduce briefly the content of the book, written by archaeologist and Art Historian Dr. Lecturer Osman Aytekin and edited by Lecturer Yunus Emre Aytekin who works at Sinop University Boyabat Vocational Higher School, within the framework of scientific archaeological excavation which has an excavation title of the first Ministerial Council of the Eastern Black Sea Region "Şavşat (Satlel) Fortress Excavation and Restoration Work", which started in 2007 and conducted for 12 years without any breaks and finished in 2018 under the chairmanship of Dr. Lecturer Osman Aytekin, on behalf of our Ministry of Culture and Tourism of Turkish Republic and Van Yuzuncu Yil University.

The first edition of the book was made by the Gazi Kitabevi in Ankara in February 2018 in a very limited number... For the sake of reaching wider surroundings, the second edition was made with the label "Şavşat Belediyesi Kültür Yayınları-2" in April 2018 and the book is distributed freely by Şavşat Municipality.

Firstly, I would like to say that it has a perfect print in terms of binding and design. The book starts with the poem "Şavşat", understood to have been written in excavation season by the writer in 2010, after the "contents" part, it continues with the "Presentation" by Şavşat Mayor Mr. Ahmet Sinan Öztürk and in pursuit of it, "by the Writer" belongs to Dr. Lecturer Osman Aytekin and after "by the Editor" part by Lecturer Yunus Emre Aytekin, you can see "Introduction" section.

In "Introduction" part, included in section-1; the nature and importance of the excavation of Şavşat Fortress is explained briefly, after the presentation of the information, related to Şavşat Fortress partaking in the national and international literature by the researchers, information about the method and order used in the construction of Şavşat Fortress Excavations has been conveyed very carefully.

In Section-2, entitled "Searching the Region"; Şavşat's Geographical Situation and the Historical Background of the Region is handled very carefully and comprehensively. The

expression supported by photographs and documents, especially related to History; in the case of Şavşat, it will probably be the first time that it was prepared in such a rich content and based on scientific literature.

In Section-3, entitled "Archaeological Excavations and Findings", the architectural structures and movable cultural assets uncovered during the archaeological excavations carried out in the fortress from 2007 to 2016 have been evaluated thoroughly. The introduction of the architectural structures of each of the buildings in the space, which consists of 4 thousand square meters inside the wall, under a separate number shown on the site plan, was made with old and new photographs and plan drawings respectively. As for the portable findings; the ceramics, stone / marble materials, metal materials, bones, each of which were obtained with the contribution of our team members in different branches, were discussed together with their samples in detail. The coin finds, evaluated among the metal finds, are the most unique examples of this section. Gold coins, minted in Diyarbakır and dated to Hijri 926 / Common Era 1520 and which are witnessing to the Ottoman period and belonged to Suleiman the Magnificent, are very important data in terms of shedding light to the political history of Şavşat.

In Section-4, it has been given a place to the "Materials and Technique". Here, the materials, used in fortress construction and construction techniques, are introduced in terms of the stone and lime analyzes and information given by the expert team members.

As for Section-5, entitled "Excavation Team and Photo Album", as a duty of loyalty, especially the team members who added value to the excavation, there are the photos of local and foreign personalities who visited the fortress. As it can be understood from here, mostly the academicians of Van Yuzuncu Yil University, it has been once again emphasized to ensure that faculty members from many different universities of our country contribute to the excavation.

In Section-6, there is "Evaluation and Conclusion" part, in Evaluation section, which has an extensive coverage; after summarizing widely the fortress structures in Artvin and the surrounding area, it has been tried to reveal the place and history of the Şavşat Castle which is one of these structures. The architectural structures of the fortress, discussed one by one, their definitions, related to their latest statement, were highlighted with their original information. At the end of this chapter, the reasons for having a numerous fortress-tower structures in the province of Artvin have been specified fully. As for the result section, after emphasizing the archeology of Europe and Turkey, the size of the archeology work that started in 1846 in the Ottoman period and Mustafa Kemal Atatürk's support for archaeological excavations during the Republican years and the last situation reached has been examined.

The Fortress, registered as an immovable cultural asset to be protected by our Culture and Tourism Ministry in 1987, is located on an immovable property of approximately 12 thousand square meters belongs to the state treasury. In bringing the archaeological excavation, started in 2007, to this step, particularly the contribution of the Ministry of Culture and Tourism and Van Yuzuncu Yil University is undeniable. Despite the limited opportunities, we would like to congratulate the site director Dr. Lecturer Osman Aytekin and his team, those who worked

selflessly, once again. Aiming to provide a widely introduction of such a work to the society; despite limited facilities, we are grateful that this book was published by Şavşat Municipality.

Now it's your turn, there you are; listen to the story of the stones, please.

Şavşat Castle Excavation Site Directory, February, 2019, Van.